

Савченко О. В.

Український державний хіміко-технологічний університет

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ І СКЛАД ПРОФЕСІЙНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ

У статті розглянуто особливості компетентнісного підходу у навчанні іноземної мови. Автор вважає, що одним з ефективних засобів інтенсифікації процесу навчання іноземної мови, підняття рівня мотивації студентів, а також розвитку їхньої творчості є компетентнісний підхід у навчанні іноземної мови. У статті представлено ієрархічну структуру системи компетентностей, яка складається з ключових, загальногалузевих та предметних компетентностей. У статті запропоновано найбільш ефективні методи та прийоми навчання іноземної мови з урахуванням компетентнісного підходу. Розглянуто пріоритетні напрями сучасної професійної підготовки, а саме: формування і зміцнення вміння сприйняття інформації зі складних текстів; розвиток компетенції сприйняття загальнонаукової інформації на слух, навчання розуміння інформаційних монологів оперативного-фактичного характеру, формування навичок конспектування, формування вміння вести зіставно-аналітичну роботу, що зазвичай починається з роботи над письмовими джерелами, навчання спілкування іноземною мовою через взаємодію, під час якої активність учасників вища, ніж активність ведучого, та створення позитивної відкритої атмосфери довіри та доброзичливості, навчання публічного виступу з презентацією англійською мовою із застосуванням багатofункціональних технологій. Окрему увагу автор присвячує складу професійно-комунікативної компетенції. Так, по-перше, розглянуто лінгвістичну спеціалізацію, яка включає лексичну та термінологічну, граматичну, семантичну і понятійну та фонологічну компетенцію; по-друге, розглянуто соціолінгвістичну компетенцію, зміст якої становлять лінгвістичні особливості соціальних і професійних відносин, правила ввічливості в їх національній специфіці, народна мудрість та здатність розпізнавати мовні особливості людини з точки зору її походження, місця проживання, соціальної та етнічної приналежності; по-третє, розглянуто прагматичну компетенцію, яка включає компетенцію дискурсу та функціональну компетенцію.

Ключові слова: компетентність, компетентнісний підхід, професійна компетентність, професійна компетенція, ключові компетенції.

Постановка проблеми. У зв'язку із соціально-економічними перетвореннями в країні висунуте суспільно значуще завдання всілякої активізації людської особистості, що зумовило потребу в зміні системи вищої освіти. Входження України в загальноєвропейський освітній простір – неминучий наслідок і неодмінна умова реалізації демократичних перетворень, що відбуваються в нашій країні загалом і в системі освіти зокрема. В умовах глобалізації до пріоритетних завдань освіти висувається підготовка майбутніх дипломованих фахівців, здатних використовувати знання іноземної мови у професійній діяльності. На сучасному етапі розвитку суспільства особливого значення набуває володіння фахівцями іноземною мовою як основним засобом спілкування і співпраці між представниками різних народів. Навчання іноземної мови студентів необхідно розглядати як засіб передачі соціально і професійно значущої інформації, відпрацювання навичок використання

іншомовних джерел у своїй професійній діяльності, підготовки майбутнього фахівця до безперервної освіти.

Навчальні заклади несуть відповідальність за рівень і якість підготовки фахівців до професійної діяльності. Розуміння кожним викладачем частки своєї відповідальності за досягнення єдиного рівня освіти для всіх учнів, студентів виявляється істотно важливим для забезпечення: по-перше, певного рівня інтелектуального потенціалу країни; по-друге, задоволення індивідуальних запитів і потреб особистості в галузі освіти. На цьому етапі дуже важливо забезпечити готовність до практичної професійної діяльності. Навчальний заклад і кожен викладач мають усвідомлювати, що кінцевим результатом підготовки є не тільки засвоєння мінімуму змісту з окремих навчальних дисциплін, а й досягнення загального рівня освіченості, властивого фахівцю з вищою освітою.

Концепції розвитку освіти на період 2015–2025 рр. також викликали серію інновацій у системі професійної освіти, серед яких – компетентнісний підхід, який є одним з концептуально важливих способів управління якістю підготовки фахівців.

Постійний пошук нових підходів і методів у системі вищої освіти спрямований на підготовку компетентних фахівців. Вивчення іноземної мови у вищих навчальних закладах підвищує гуманітарний рівень студентів, дає можливість міжнародного співробітництва в майбутній професійній діяльності, дає змогу студентам отримати додаткові професійні знання. Сучасному суспільству потрібен компетентний фахівець, який володіє іноземною мовою в рамках своєї спеціальності. Своєю чергою навчання компетентних фахівців має відбуватися з урахуванням компетентнісного підходу в навчанні іноземної мови.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Компетентнісний підхід у системі освіти – предмет наукового дослідження І. Бабина, П. Бачинського, Н. Бібік, Г. Гаврищак, І. Гудзик, І. Драча, Я. Кодлюк, О. Овчарук, Л. Пильгун, О. Пометун, І. Родигіна, К. Савченко, О. Садівник, Л. Сень, С. Сисоевої, О. Ситник, Г. Терещук, С. Трубачевої, Н. Фоменко та ін.

Аналіз вітчизняних і зарубіжних досліджень у галузі розроблення компетентності дав підставу дійти переконливого висновку, що науковці компетентність трактують як: характеристику особистості – здатності, якості, властивості (Г. Вершловський, Ю. Кулюткін, А. Новиков, О. Петров, Е. Шорт); процедуру розв'язання конкретної ситуації (І. Єрмаков, Г. Несен, Л. Сохань); якості педагога, потрібні для ефективної професійної діяльності (В. Баркасі, Т. Волобуєва, Н. Кузьміна, А. Маркова, Л. Мітіна, В. Нестеренко та ін.). Вагомий внесок у визначення поняття «професійна компетентність», сутність компетентнісного підходу до навчання зробили дослідники Е. Бібікова, Н. Гришахова, Г. Кручиніна, Н. Патяєва, І. Секрет, Ю. Татур, В. Тенішева та ін.

Шляхи вдосконалення підходів і методів під час навчання іноземних мов з урахуванням компетентнісного підходу розробляли в своїх роботах: В. Гумбольд (натуральний метод навчання іноземних мов); О. Есперсен, Г. Пальмер, Г. Суїт (прямий метод навчання іноземних мов); Ж. Вітлін, М. Колковий, А. Миролобов, С. Фоломкіна (сучасні методи навчання іноземних мов); І. Бім, В. Костомаров, Е. Пасів, Г. Рогова, С. Шатилов (комунікативний підхід навчання іноземних мов,

комунікативно-когнітивний підхід навчання іноземних мов); І. Зимова (комунікативно-діяльнісний підхід навчання іноземних мов); М. Давидова.

Проведений аналіз наукової літератури свідчить про те, що на сучасному етапі розвитку теорії і практики освіти в літературі поки не повною мірою розкриті питання цілісної підготовки студентів на основі компетентнісного підходу до використання знань іноземної мови, який не розглядався як самостійна педагогічна проблема. Крім цього, немає розробленого конкретного змісту методик визначення і якісних характеристик рівнів готовності майбутніх фахівців до використання знань іноземної мови.

Виділене протиріччя вказує на значущість проблеми, яка полягає у виявленні педагогічних умов, що підвищують ефективність підготовки студентів на основі компетентнісного підходу до використання знань іноземної мови.

Постановка завдання. Мета статті – проаналізувати представлені у науковій літературі підходи українських і зарубіжних учених до визначення поняття «компетентність», охарактеризувати можливість практичного використання компетентнісного підходу у викладанні іноземних мов, а також визначити склад професійно-комунікативної компетенції.

Виклад основного матеріалу. Поняття «компетентність» щодо характеристики рівня професійної підготовки використовується відносно недавно. У «Словнику іншомовних слів» (1977) подаються такі тлумачення цього поняття: «Компетентність – проінформованість, обізнаність, авторитетність. Натомість «компетенція» (від лат. *competo* – взаємно прагну; відповідаю, підходжу) – коло повноважень якої-небудь організації, установи або особи; коло питань, з яких така особа має певні повноваження, знання, досвід. Компетентний (від лат. *competens* (*competentis*) – належний, відповідний): 1) досвідчений у певній галузі, якомусь питанні; 2) повноважний, повноправний у розв'язанні якоїсь справи» [8].

Міжнародна комісія Ради Європи розглядає поняття «компетентність» як загальні, або ключові вміння, базові вміння, фундаментальні шляхи навчання, ключові кваліфікації, ключові уявлення, опори, або опорні знання [5].

Англійський вчений Дж. Равен дає таке визначення: «Компетентність – це специфічна здатність, необхідна для ефективного виконання конкретної дії у певній галузі, яка охоплює вузькоспеціальні знання, уміння, способи мислення, а також відповідальність за свої дії» [6, с. 76].

В. Краєвський і А. Хуторський зазначають, що компетентність у визначеній галузі – це поєднання відповідних знань і здібностей, що дають змогу обґрунтовано судити про цю сферу й ефективно діяти в ній [2, с. 60].

На думку А. Баранникова, компетентність – це здатність, заснована на здобутих знаннях студента, його навчальному й життєвому досвіді, цінностях і нахилах, які він розвинув під час пізнавальної діяльності та освітньої практики [2, с. 65].

На думку Н. Любчак, компетентність – це цілісна, інтегративна якість особистості, що поєднує в собі знання, уміння, навички, досвід діяльності дослідника, ціннісні ставлення й особистісні якості і виявляється в готовності та здатності здійснювати дослідницьку діяльність з метою отримання нових знань шляхом застосування методів наукового пізнання, застосування творчого підходу в цілепокладанні, плануванні, прийнятті рішень, аналізі та оцінці результатів дослідницької діяльності. Компетентність є способом поведінки, способом життя майбутнього фахівця, в якому інтегруються його пізнавальні і творчо-перетворювальні здібності. У самій природі компетентності закладений потенціал професійного саморозвитку, професійної кар'єри, причому дослідницька компетентність фахівця виявляється у самовпевненості, самореалізації тощо [3, с. 33–40].

Система компетентностей в освіті має ієрархічну структуру, рівні якої становлять:

– ключові компетентності (міжпредметні та надпредметні компетентності) – здатність людини здійснювати складні поліфункціональні, поліпредметні, культурно доцільні види діяльності, ефективно розв'язуючи актуальні індивідуальні та соціальні проблеми;

– загальногалузеві компетентності – компетентності, які формуються впродовж засвоєння змісту тієї чи іншої освітньої галузі на всіх етапах навчання у ВНЗ і які відбиваються у розумінні «способу існування» відповідної галузі, тобто того місця, яке ця галузь займає у суспільстві, а також уміння застосовувати їх на практиці у рамках професійної діяльності;

– предметні компетентності – складник загальногалузевих компетентностей, що стосується конкретної галузі знань або конкретної спеціальності [7, с. 73–82].

Поняття «компетентність» у сучасній системі освіти набуло якості повнішого, особистісно та соціально інтегрованого підходу. Тому сутність компетентнісного підходу пов'язана з осо-

бистісно орієнтованим і діяльнісним підходами до навчання та визначається спрямованістю на набуття студентами компетенцій, які відображають реалії професійного й соціального життя.

Компетентнісний підхід, за Т. Сорочан, означає переорієнтацію з процесу на результат у діяльнісному вимірі, уміння не тільки оперувати знаннями, а й змінюватися і пристосовуватися до нових потреб ринку праці, управляти інформацією, активно діяти, швидко приймати рішення, навчатись упродовж життя [9, с. 9–12].

Комунікативна компетентність – це здатність особистості застосовувати в конкретному виді спілкування знання мови, способи взаємодії з людьми, які оточують її та перебувають на відстані, навички роботи в групі, володіння різними соціальними ролями [10, с. 135–157].

Комунікативна компетентність – це здатність використовувати засоби мови, актуальні для особистості та соціуму задачі спілкування в особистій сфері (сфері комунікації, пов'язаній з діяльністю особистого характеру: друзі, інтереси), публічній (сфері комунікації, в якій людина функціонує як член суспільства загалом або конкретна організація), професійній (сфері комунікацій, пов'язаній з роботою, спеціальністю), освітній (сфері комунікацій, пов'язаній з організованим навчанням як у навчальному закладі, так і поза ним).

Зупинимось детальніше на характеристиках цього наріжного поняття методики в контексті професійно орієнтованого навчання. Як відомо, комунікативна робота – у сучасній інтерпретації – заснована на низці інших різновидів компетенції. Вона інтегрує в себе складники, які (за своєї професійної орієнтації в рамках навчання) здатні формувати засобами мови конкурентоздатного спеціаліста. Так, її компонент лінгвістична спеціалізація включає:

1) лексичну та термінологічну компетенцію – знання словарного, у тому числі загальнонаукового та термінологічного складу мови, та вміння ним користуватися в мові рецептивно і продуктивно; включає наукову фразеологію, стійкі моделі і поєднання слів (мати в складі; класифікувати за функціональними ознаками.), окремі слова з урахуванням наявних у лексиці і терміносистемі мови конкретної науки парадигматичних і синтагматичних зв'язків, а також віднесеності слів до певної тематичної і понятійної групи;

2) граматичну компетенцію – знання граматичних засобів мови спеціальності і вміння використовувати їх у мовленні; здатність розуміти і висловлювати певний сенс, оформляючи його

у вигляді пропозицій, надфразових єдностей, текстів, побудованих за правилами наукового стилю мовлення такої мови; включає володіння граматичними елементами (морфи, морфеми, коріння, афікси), категоріями (рід, число, відмінок, минуле, сьогодення, майбутнє час, перехідність – неперехідність, вид, зворотність – незворотність), класами, структурами (складні слова, словосполучення), видами зв'язку (узгодження, управління, примикання), процесами (чергування звуків, трансформація, афіксація) для реалізації професійно орієнтованих комунікативних завдань;

3) семантичну і понятійну компетенцію – знання можливих способів вираження значення, визначення термінологічних одиниць і вміння їх використовувати в мові через референцію, конотацію, вміння розуміти і встановлювати відносини між мовними одиницями (родовидові, синонімічні); знання і вміння використовувати в професійному спілкуванні значення граматичних структур, категорій, процесів – сфери граматичної семантики; знання і вміння використовувати в професійно орієнтованій комунікації логічні відносини індукції, імплікації – сфери прагматичної семантики;

4) фонологічну компетенцію – знання і вміння відтворювати і сприймати фонему, їх варіанти, артикуляційно-акустичні характеристики (дзвінкість – глухість, твердість – м'якість, лабіалізацію та ін.), фонетичну організацію слова, в тому числі терміна (його понятійно-смыслову структуру, словесний наголос), просодіку (наголос, ритм, інтонацію), фонетичну редукцію (редукцію голосних, асиміляцію, випадання голосного тощо). Фонологічна компетенція формується разом з орфографічною (в алфавітній системі треба вивчати форму букв: друковані, рукописні, великі, малі, написання слів: наприклад, загальноприйнятих звернень) і необхідне вміння правильно вголос прочитати текст або слово відповідно до його графічної форми, використовуючи правила правопису й орфоєпії, знання системи транскрипції, співвіднесення членування та інтонаційного оформлення тексту зі знаками пунктуації та ін.

Соціолінгвістична компетенція – другий базовий складник професійно-комунікативної компетенції. Як уже зазначалося, мова загалом і мова науки зокрема належать до соціокультурних явищ. Знання та вміння, необхідні для використання мови в науково-соціальному контексті, становлять зміст соціокультурної компетенції. До них належать:

1) лінгвістичні особливості (прикмети, риси, маркери) соціальних і професійних відносин, які варіюються залежно від статусу і взаємин людей, що спілкуються, від регістру спілкування і виражаються у використанні прийнятних формул вітання, форм звернення (застарілих: пані, офіційних: пан + прізвище, неофіційних: по імені або без певної форми звернення);

2) правила ввічливості в їх національній науковій специфіці: так звана позитивна ввічливість (прояв інтересу до співрозмовника, вираз подяки, обмін думками, враженнями) і негативна, стримана ввічливість у разі відмови, незгоди, заборони та ін. А також навмисне відхилення від норм ввічливості у разі вираження нерозуміння, нерозділеності, незгоди, докору, нетерпіння, недружелюбності та ін.;

3) народна мудрість: вираження, узагальнення багатоговікового досвіду народу (прислів'я, приказки, крилаті вирази, прикмети та повір'я);

4) соціолінгвістична компетенція включає також здатність розпізнавати мовні особливості людини з точки зору її походження, місця проживання, соціальної і етнічної приналежності, які проявляються на різних рівнях – у фонетиці, лексиці, граматиці, манері говорити (ритм, гучність) [1, с. 8–14].

Прагматична компетенція – один із ключових складників професійно-комунікативної компетенції. У це поняття входить організація комунікативних дій, що використовуються в спілкуванні. Прагматична компетенція забезпечує учнів уміннями реалізовувати висловлювання відповідно до комунікативних намірів, ситуації та іншими умовами спілкування в контексті мови. Прагматична компетенція включає:

1) компетенцію дискурсу – володіння правилами і вміннями побудови висловлювань, їх об'єднання в текст (відмінність між текстом і дискурсом, яка полягає в тому, що якщо під текстом розуміється абстрактно-формальна конструкція, то під дискурсом – тексти, що виникають у процесі спілкування);

2) функціональну компетенцію – сукупність умінь, пов'язаних з використанням висловлювання для виконання різних професійно значущих комунікативних функцій: пошуку, узагальнення та повідомлення інформації, висловлення власної думки і з'ясування думки інших (згоди, впевненості, інтересу і т.д.), залучення уваги, вираження поради, спонукання. З цією метою використовують різні функціонально-семантичні типи усних і письмових текстів: опис наукових і професійних

подій, розповідь про факти, їх коментування; міркування, пояснення, наставляння, інструктування, аргументація, переконання та ін.

Один з пріоритетних напрямів сучасної професійно-комунікативної підготовки – формування і зміцнення вміння сприйняття інформації зі складних наукових текстів; розвиток компетенції сприйняття загальнонаукової інформації на слух. При цьому важливим є дотримання таких умов: матеріали наукових дисциплін мають бути меншою мірою адаптовані і максимально наближатися до використовуваних під час навчання студентів за допомогою підручників та посібників. У зв'язку з цим дуже важливим є обміркований темп проходження тем з кожної дисципліни. Цей темп не може бути рівномірним, як це практикується у навчанні мови повсякденного спілкування. Практика показує, що до першої проміжної атестації зусилля викладачів мають бути спрямовані на формування і зміцнення професійного понятійного апарату з дисциплін та поглиблення вміння оперувати науковими термінами. Після цього пріоритетний напрям може бути переміщено на розвиток навичок розуміння інформаційних міні-монологів і оперативно-фактичного характеру. У рамках розвитку продукування мовлення проводиться тренування в переказі почутого або прочитаного тексту мінімальної адаптації.

Ще один важливий напрям навчання в рамках компетентнісного підходу – навчання розуміння інформаційних монологів оперативно-фактичного характеру, формування навичок конспектування. Динаміці цього процесу сприяє вироблення умінь виділяти основну і другорядну інформацію у разі сприйняття інформації письмових джерел, вміння представляти логічну схему розгортання письмового тексту. Однак у разі сприйняття інформації на слух може спостерігатися «відставання» однієї компетенції (слухової) від іншої (зорової). Коли увага студентів концентрується на «уловлюванні» загального сенсу звукової інформації, то рука «не встигає»; коли увага концентрується на записуванні почутого, то страждає при цьому загальне розуміння мови. Таке явище, природно, свідчить про ще не досить високий рівень володіння мовою, але вказує на внутрішній зв'язок і взаємодію різних каналів мовної діяльності. Має сенс розділити на початку два види діяльності: «слухати» і «письмово фіксувати», а потім поступово їх об'єднувати.

До ключових аспектів навчання іноземної мови належить формування вміння вести зіставно-аналітичну роботу, що зазвичай починається з роботи

над письмовими джерелами. У разі першого знайомства зі складними текстами тренування насамперед спрямоване на вироблення вміння вести цільовий пошук інформації, потім – вміння співвідносити інформацію двох письмових текстів, виокремлювати нову інформацію і вміння оцінити важливість і корисність інформації для подальшого її використання.

Зважаючи на наведені вище визначення, у процесі формування іншомовної комунікативної компетентності майбутнього фахівця потрібно враховувати специфічні вимоги й умови професійної діяльності, систему виробничих зв'язків, її предметно-технологічний, соціальний і психологічний контексти. Тому викладачам іноземної мови потрібно тісно співпрацювати з профільними кафедрами, узгоджуючи тематику занять і стиль мовної поведінки, який найбільш доцільний у тій чи іншій ситуації професійного середовища.

Варто зазначити, що викладач виступає в ролі організатора процесу навчання, лідера групи. Він має зважати на рівень володіння мовою студентами та рівень сформованості комунікативних навичок. Потрібно стежити, щоб теоретичні знання в процесі активного навчання ставали усвідомленими, щоб студент розвивав і вдосконалював не лише знання з мови, а й міг пов'язувати їх із майбутньою професійною діяльністю.

Не менш важливим для формування іншомовної професійної комунікативної компетентності, на нашу думку, є навчання публічного виступу з презентацією англійською мовою із застосуванням багатофункціональних технологій. Уміння інтерактивного спілкування, які вдосконалюються під час навчання, а саме прийоми ефективної взаємодії доповідача й аудиторії, доречно використання ресурсів мови та невербальних засобів спілкування, проведення ефективних публічних виступів, презентацій і правильне їх оформлення та представлення, стають нагальними в академічному житті студентів і вирішальними у професійній діяльності, відповідають вимогам ринку праці, сприяють кар'єрному росту фахівців різних галузей. Навчання фахової презентації іноземною мовою сприяє розвитку професійно орієнтованих комунікативних мовленнєвих компетенцій; дає змогу застосувати знання, отримані в процесі навчання, у розв'язанні практичних завдань, пов'язаних із фахом; забезпечує розвиток культури іншомовлення, ініціативи, самостійності, творчого мислення; веде до створення умов для розвитку вмінь і навичок самоосвіти через організацію творчо-дослідницької навчальної роботи

студентів, спрямованої на інтеграцію та актуалізацію знань із різних предметів [4].

Ще один метод інтерактивного навчання, на який варто звернути увагу, – метод тренінгу. Тренінг – це навчання через взаємодію, під час якого активність учасників вища, ніж активність ведучого; створення позитивної відкритої атмосфери довіри та доброзичливості; діяльність, яка дає учасникам задоволення, активізує їх, стимулює інтерес до пізнання, допомагає стати більш компетентними [4].

З огляду на викладене вище, безперечним є той факт, що зазначені технології допомагають підвищити ефективність занять, інтерес студентів до майбутньої професійної діяльності, розуміння суті професії; розвивати комунікативні навички та вміння, здатність ефективно працювати індивідуально й у команді; формувати аналітичні здібності, відповідальне ставлення до власних вчинків, навички самоконтролю та самооцінки; розвивати творчий пошук у межах професії, усві-

домленість потреби й здатності до навчання впродовж усього життя

Висновки і пропозиції. З позицій компетентнісного підходу рівень освіти визначається здатністю фахівця розв'язувати проблеми різної складності на основі наявних знань та досвіду. Особливістю навчання іноземної мови професійного спрямування є створення компетентнісного підґрунтя змісту навчання, формування іншомовної професійної комунікативної компетентності майбутнього фахівця певної галузі. Крім того, запропонована методична система дає змогу розвинути дискурсивну професійну компетенцію, сформувати навички та вміння участі і/або ведення дискусії.

Реалізація компетентнісного підходу має сприятливий вплив на саме освітнє середовище, оскільки посилюється мотивація студентів до навчання, підвищується зацікавленість у його результатах, стимулюється ставлення до знань як до особистісно значущих.

Список літератури:

1. Болотов В. А. Компетентностная модель: от идеи к образовательной программе / В. А. Болотов, В. В. Сериков. *Педагогика*. 2003. № 10. С. 8–14.
2. Краевский В. В., Хуторской А. В. Основы обучения: Дидактика и методика : учебное пособие для студентов высших учебных заведений. 2-е изд., стер. Москва : Издательский центр «Академия», 2008. 352 с.
3. Любчак Н. М. Теоретичні аспекти визначення сутності дослідницької компетентності майбутнього вчителя. *Проблеми сучасної педагогічної освіти. Педагогіка і психологія*. 2013. Вип. 39(4). С. 33–40.
4. Панасюк Ю. Компетентнісний підхід у викладанні іноземної мови. URL: <http://visnuk.iatp.org.ua>.
5. Пометун О. Запровадження компетентнісного підходу – перспективний напрям розвитку сучасної освіти. URL: <http://visnuk.iatp.org.ua>.
6. Равен Дж. Педагогическое тестирование: проблемы, заблуждения, перспективы. Москва : Когито-Центр, 2001. 142 с.
7. Рудь М. Компетентнісний підхід в освіті. *Вісник Львівського університету. Серія «Педагогіка»*. 2006. Вип. 21, ч. 1. С. 73–82.
8. Словник іншомовних слів / за ред О. С. Мельничука. Київ : Головна редакція УРЕ, 1977. 775 с.
9. Сорочан Т. Характеристика професіоналізму управлінської діяльності керівників шкіл на засадах компетентнісного підходу. *Шлях освіти*. 2005. № 3. С. 9–12., с. 10.
10. Хуторской А. В. Ключевые компетенции как компонент личностно ориентированной парадигмы образования. Ученик в обновляющейся школе. Москва : ИОСО РАО, 2002. С. 135–157.

Savchenko O. V. COMPETENCE APPROACH IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING AND COMPOSITION OF PROFESSIONAL-COMMUNICATIVE COMPETENCE

The article considers the peculiarities of the competence approach in foreign language teaching. The author believes that one of the effective means of intensifying the process of teaching a foreign language, raising the level of motivation of students, as well as the development of their creativity is a competency-based approach to teaching a foreign language. The article presents the hierarchical structure of the system of competencies, which consists of key, industry-wide and subject competencies. The article proposes the most effective methods and techniques of teaching a foreign language, taking into account the competence approach. The priority directions of modern professional training are considered, namely: formation and strengthening of ability of the information perception from complicated texts; development of competence of general scientific information perception aurally, training of understanding informative monologues of an operative-factual character, formation of skills of taking notes, formation of ability to conduct comparative-analytical work,

which usually begins with work on written sources, teaching to communicate in a foreign language through interaction, during which the activity of the participants is higher than the activity of the teacher, and the creation of a positive open atmosphere of trust and friendliness, teaching public speaking through giving a presentation in English with the use of multifunctional technologies. The author pays special attention to the composition of professional and communicative competence. Thus, first, linguistic specialization is considered, which includes lexical and terminological, grammatical, semantic and conceptual and phonological competence; second, sociolinguistic competence is considered, the content of which consists of linguistic features of social and professional relations, rules of politeness in their national specifics, folk wisdom and ability to recognize linguistic features of a person in terms of their origin, place of residence, social and ethnicity; finally, pragmatic competence is considered, which includes discourse competence and functional competence.

Key words: *competence, competence approach, professional competence, professional competence, key competencies.*